

Focus op werkbaar werk

Januari 2005

Sectoren onder de loep

Werkbaarheid ongelijk verdeeld op de Vlaamse arbeidsmarkt

Iets meer dan de helft (52,3%) van de werknemers in Vlaanderen heeft een werkbare job. Dat blijkt uit de nulmeting 2004 van de Vlaamse werkbaarheidsmonitor. Werkbaarheid betekent dat men zowel vanuit het oogpunt van werkstress, motivatie, leermogelijkheden als de werk-privé-balans een kwaliteitsvolle job heeft. De werkbaarheidsgraad verschilt van sector tot sector. Naargelang het blikveld van waaruit men de kwaliteit van jobs bekijkt lijkt het in sommige sectoren 'beter' werken dan in andere.

In de monitor werd de werkbaarheid van 14 sectoren onder de loep genomen:

- vijf industriële sectoren: voedingsindustrie, textiel- en confectienijverheid, chemische industrie, metaalindustrie, bouwsector;
- zes sectoren uit de profit diensten: groot- en kleinhandel, horeca, transport, post en telecommunicatie, financiële sector, zakelijke dienstverlening;
- openbaar bestuur, onderwijssector, gezondheids- en welzijnszorg.

Het openbaar bestuur (59,1%), gevolgd door de onderwijssector (57,2%) en de gezondheids- en welzijnszorg (56,1%) zijn de sectoren met het grootste aandeel werknemers dat een kwaliteitsvolle job heeft. De werkbaarheidsgraad ligt er hoger dan in de industriële sectoren en profit diensten. Textiel en confectie (43%), horeca (43,4%) en zakelijke diensten (44,6%) zijn de drie sectoren met de laagste werkbaarheidsgraad.

Dat meer werknemers in de socio-profit sectoren een werkbare job hebben is vooral toe te schrijven aan het feit dat een groter aandeel werknemers met plezier en gemotiveerd aan de slag is en ook voldoende kansen krijgt om competenties op peil te houden. Werkstress en werk-privé-problemen komen er evenwel evenveel of nog meer voor dan in de rest van de economie. Dat kunnen we lezen uit de onderstaande tabellen die een gedetailleerder werkbaarheidsprofiel schetsen voor de verschillende sectoren.

Op het vlak van werkstress springen vooral de financiële sector en post en telecommunicatie in het oog. In deze branches wordt één op de drie werknemers met werkstress geconfronteerd. De gewijzigde economische context en de daarmee samenhangende herstructureringen in de afgelopen jaren zijn daar wellicht niet vreemd aan.

Tabel 1 Werkbaarheidsindicatoren en werkbaarheidsgraad in industriële sectoren (% van werknemers)

	werkstress	motivatieproblemen	onvoldoende leermogelijkheden	problemen werk-privé combinatie	werkbaarheidsgraad
Vlaamse referentie	28,9	18,7	22,6	11,8	52,3
voeding	25,9	25,7	30,4	12,9	47,6
textiel - confectie	27,5	25,3	41,9	9,6	43,0
chemie	29,1	21,7	20,5	11,0	53,8
metaal	25,6	24,2	27,5	9,2	52,0
bouw	31,4	20,6	20,5	12,5	51,1

Bron: Nulmeting Vlaamse werkbaarheidsmonitor 2004, SERV- STV- Innovatie & Arbeid

Tabel 2 Werkbaarheidsindicatoren en werkbaarheidsgraad in profit diensten (% van werknemers)

	werkstress	motivatieproblemen	onvoldoende leermogelijkheden	problemen werk-privé combinatie	werkbaarheidsgraad
Vlaamse referentie	28,9	18,7	22,6	11,8	52,3
handel	29,4	21,4	30,8	12,8	45,6
horeca	29,2	21,0	32,9	17,7	43,4
transport	29,7	21,0	29,4	17,1	48,9
financiële sector	34,1	21,0	14,9	13,9	51,4
zakelijke diensten	31,4	24,5	25,6	13,1	44,6
post - telecommunicatie	34,4	21,3	30,2	11,1	46,7

Bron: Nulmeting Vlaamse werkbaarheidsmonitor 2004, SERV-STV-Innovatie & Arbeid

Tabel 3 Werkbaarheidsindicatoren en werkbaarheidsgraad in openbaar bestuur en socio-profit (% van werknemers)

	werkstress	motivatieproblemen	onvoldoende leermogelijkheden	problemen werk-privé combinatie	werkbaarheidsgraad
Vlaamse referentie	28,9	18,7	22,6	11,8	52,3
openbaar bestuur	22,4	15,8	20,8	7,8	59,1
onderwijs	32,4	10,6	8,4	14,9	57,2
gezondheid welzijn	30,9	12,8	18,0	10,8	56,1

Bron: Nulmeting Vlaamse werkbaarheidsmonitor 2004, SERV-STV-Innovatie & Arbeid

Opvallend is dat in het onderwijs en de gezondheids- en welzijnszorg veel minder mensen met motivatieproblemen kampen dan in andere sectoren hoewel een groot aandeel van het personeel er onder stresserende omstandigheden werkt. Het lijken boeiende maar ook vermoeiende jobs.

Op het vlak van leermogelijkheden lijkt het deficit vooral erg prangend in de textiel- en confectiesector. Het aandeel van de werknemers dat te weinig leermogelijkheden aangeboden krijgt op de werkplek ligt er bijna dubbel zo hoog (41,9%) als het Vlaamse referentiecijfer (22,6%). Ook in de sectoren voeding, metaal, handel, horeca, transport en post en telecommunicatie zijn de cijfers weinig bemoedigend. Mogelijks is het groot aantal routinejobs in deze sectoren hiervoor verantwoordelijk.

Op het vlak van de werk-privé-balans wijken horeca (17,7%), transport (17,1%) en onderwijs (14,9%) in negatieve zin af van het gemiddelde (11,8%). Van de sectoren horeca en transport is bekend dat vaak op afwijkende en onregelmatige werktijden gewerkt wordt. Het hoog percentage voor de onderwijsbranche verrast enigszins maar is mogelijks te verklaren doordat leerkrachten regelmatig werk meenemen naar huis en het vaak moeilijk hebben om de emotionele belasting waarmee ze geconfronteerd worden van zich af te zetten na de schooltijden.

De Vlaamse werkbaarheidsmonitor is een initiatief van de Vlaamse sociale partners en werd ontwikkeld door STV-Innovatie & Arbeid met de financiële steun van VIONA en het Europees Sociaal Fonds.